

Op zoek naar goede leefsysteem

Monitoring, evaluatie en onderzoek naar de zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag

Op zoek naar goede leefsysteem

Monitoring, evaluatie en onderzoek naar de zorg en ondersteuning voor
personen met verward gedrag

September 2016

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én
stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over monitoring, evaluatie en onderzoek naar de zorg en ondersteuning voor
personen met verward gedrag kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail ggz@zonmw.nl
of telefoon 070 349 52 26.

Auteur: Karianne Jonkers, Meike Manders

Datum: september 2016

Oplagenummer: 1/09/2016/ZW

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Inhoud

Samenvatting	9
1 Inleiding	11
1.1 Onderzoek en verwarde personen	11
2 Overzicht van beschikbaar onderzoek.....	13
2.1 Inventarisatie Aanjaagteam	13
2.2 Analyse individuele casuïstiek door de Kafkabrigade.....	13
2.3 Literatuurreview naar omvang problematiek door UvA.....	14
2.4 Inventarisatie ZonMw.....	15
3 Expertbijeenkomst onderzoek	17
4 Naar een persoonsgerichte, lokale en domeinoverstijgende onderzoeksagenda	19
4.1 Aansluiten bij sluitende aanpak Aanjaagteam	19
4.2 Inhoudelijke thema's voor onderzoek	20
Thema 1: Monitoren sociaal, cultureel en persoonlijk verloop personen met verward gedrag.....	20
Thema 2: Verbeteringen doorvoeren aan de hand van bewezen effectieve interventies	20
Thema 3: Experimenteren met verschillende vormen van regie	20
4.3 Praktijkgerichte aanpak door middel van werkplaatsen.....	21
4.4 Wat kan in huidige programmering worden opgepakt en wat niet?.....	21
5 Conclusie	22

Bijlagen

Bijlage 1	Inventarisatie Aanjaagteam monitoring, evaluaties en onderzoeken naar personen met verward gedrag	23
Bijlage 2	Inventarisatie Onderzoeksprojecten Personen met Verward Gedrag ZonMw.....	35
Bijlage 3	Deelnemerslijst bijeenkomst onderzoek	39
Bijlage 4	Inventarisatie Kennis- en Onderzoeksagenda's	41

Samenvatting

Vanaf september 2015 heeft het Aanjaagteam Verwarde Personen gewerkt aan een sluitende aanpak voor én met personen met verward gedrag. Als resultaat zijn onder meer 9 bouwstenen benoemd die minimaal nodig zijn om de sluitende aanpak te realiseren.

Het Aanjaagteam heeft in het afgelopen jaar gesignaleerd dat (wetenschappelijk) onderzoek op het terrein van verwarde personen van groot belang is en dat er hiaten bestaan in de huidige beschikbare kennis. Samen met ZonMw heeft het Aanjaagteam in juni 2016 een bijeenkomst georganiseerd om op een interactieve manier met verschillende stakeholders en/of experts te bepalen waar aansluiting bij bestaande onderzoeks- of kennisagenda's mogelijk is en waar de prioriteiten voor nieuw onderzoek liggen. Aan de hand van deze bijeenkomst wordt in deze notitie een doorkijk gegeven naar een kennisagenda voor onderzoek naar zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag. De kennisagenda bestaat uit drie thema's waarop verder onderzoek wenselijk is:

- **Thema 1: Monitoren sociaal, cultureel en persoonlijk verloop personen met verward gedrag.**

Er is nog onvoldoende zicht op wie personen met verward gedrag zijn, wat hun historie is, tegen welke problemen ze aanlopen, en hoe hun zorg is vormgegeven.

- **Thema 2: Verbeteringen doorvoeren aan de hand van bewezen effectieve interventies**

Er gebeurt al veel op lokaal niveau op het gebied van zorg en ondersteuning voor mensen met verward gedrag. Er is echter nog niet altijd inzicht in de effectiviteit van de interventies of behandelingen. Hierdoor hebben we te weinig zicht op wat wel of niet werkt en wat op grotere schaal doorgevoerd zou moeten worden. Bij dit thema dient aangesloten te worden op de bouwstenen voor een sluitende aanpak, zodat geïmplementeerde interventies kunnen worden gemonitord en geëvalueerd op hun effectiviteit.

- **Thema 3: Experimenteren met verschillende vormen van regie**

Bij de zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag dienen verschillende domeinen samen te werken: justitie, zorg en het sociale domein. Deze domeinen weten elkaar niet altijd te vinden waardoor afstemming nog in onvoldoende mate plaatsvindt. Bovendien blijft het vaak onduidelijk wie de regie of verantwoordelijkheid heeft en wie verantwoording dient af te leggen.

De financiering van de kennisagenda zal de komende tijd besproken worden met de opdrachtgevers van het aanjaagteam.

1 Inleiding

De afgelopen twee jaar is er steeds meer aandacht gekomen voor personen die verward gedrag vertonen in de Nederlandse media, politiek, het landelijk overheidsbeleid en gemeentelijk overheidsbeleid. Verschillende incidenten rondom personen met verward gedrag wekken de indruk dat de problematiek in de laatste jaren is toegenomen. Om deze reden is in september 2015 door de ministeries van VWS, VenJ en de VNG het Aanjaagteam Verwarde Personen geïnstalleerd.

Het Aanjaagteam¹ werkt aan drie hoofddoelstellingen:

- 1 Het ontwikkelen van bouwstenen voor een passend ondersteuningsaanbod voor mensen die verward gedrag vertonen en hun familie/sociaal netwerk.
- 2 Bevorderen dat er een sluitende aanpak van ondersteuning en zorg wordt geleverd door alle gemeenten in de zomer van 2016.
- 3 Inzicht geven in de belemmeringen die de verschillende betrokkenen ervaren, die niet op lokaal/regionaal niveau opgelost kunnen worden, maar die om aanpassingen in de keten op systeemniveau vragen en voor deze belemmeringen oplossingen aanreiken.

Het Aanjaagteam heeft in het afgelopen jaar verschillende stappen gezet om het persoonlijke leed en de maatschappelijk overlast door personen met verward gedrag te verminderen. Het Aanjaagteam geeft in haar eerste tussenrapportage² aan dat het complexe problematiek betreft en heeft bouwstenen benoemd voor een passend ondersteuningsaanbod. Deze bouwstenen geven aan wat minimaal benodigd is voor een sluitende aanpak vanuit het perspectief van mensen met verward gedrag zelf en de samenleving.

De bouwstenen zijn:

1. Inbreng mensen met verward gedrag en omgeving
2. Preventie en levensstructuur
3. Vroegtijdige signalering
4. Melding
5. Beoordeling en risicotaxatie
6. Toeleiding
7. Passend vervoer
8. Passend ondersteuning, zorg en straf.
9. Informatievoorziening.

De bouwstenen sluiten aan bij de verschillende fases, die er kunnen zijn wanneer iemand verward gedrag vertoont. Bovendien kennen ze een nauwe onderlinge samenhang en hebben ze effect op elkaar.

In de tweede tussenrapportage³ van het Aanjaagteam zijn o.a. de vier elementen voor een gedeeld perspectief verder uitgewerkt. Dit perspectief is het fundament onder de duurzame beweging naar een persoonsgerichte, integrale aanpak.

1.1 Onderzoek en verwarde personen

Het Aanjaagteam heeft opdracht gegeven aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) om een verkennend literatuuronderzoek uit te voeren naar de omvang en aard van de problematiek van verwarde personen. Uit deze review is gebleken dat onderzoek naar verwarde personen is uitgevoerd door verschillende organisaties, op verschillende niveaus en met verschillende doeleinden. Het bleek op basis van het beschikbare onderzoeksmateriaal niet mogelijk om een goed beeld te krijgen van de omvang van de problematiek. Het Aanjaagteam heeft onder andere hierdoor gesignaleerd dat (wetenschappelijk) onderzoek op dit onderwerp wel degelijk van groot belang is en dat er hiaten bestaan in de huidige beschikbare kennis. Onder meer kan (lopend of nog te starten) onderzoek bijdragen aan het verrijken van inzichten, het onderbouwen van gekozen interventies met het uiteindelijke doel optimaal vorm te geven aan de door het

¹ Waar in de tekst 'Aanjaagteam' staat wordt het 'Aanjaagteam Verwarde Personen' bedoeld.

² Samen doorpakken, tussenrapportage Aanjaagteam Verwarde Personen, januari 2016

³ Samen verder doorpakken, tweede tussenrapportage Aanjaagteam Verwarde Personen, juli 2016

Aanjaagteam beoogde beweging en eventuele belemmeringen die deze in de weg staan helder krijgen.

Samen met ZonMw heeft het Aanjaagteam op 23 juni 2016 een bijeenkomst georganiseerd om op een interactieve manier met verschillende stakeholders en/of experts te bepalen waar aansluiting bij bestaande onderzoeks- of kennisagenda's mogelijk is en waar de prioriteiten liggen. Deze notitie is opgesteld aan de hand van deze bijeenkomst en geeft een doorkijk naar een kennisagenda voor onderzoek naar zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag.

2 Overzicht van beschikbaar onderzoek

Ter voorbereiding op de bijeenkomst op 23 juni, is geïnventariseerd welk onderzoek bekend is bij ZonMw en het Aanjaagteam rondom mensen met verward gedrag.

2.1 Inventarisatie Aanjaagteam

Om een goed overzicht te krijgen van de aard en omvang van het probleem is het Aanjaagteam gestart met een inventarisatie van lopende monitoring, evaluaties en onderzoek op het gebied van personen met verward gedrag (zie bijlage 1). Hoewel deze inventarisatie niet uitputtend is, geeft het wel een goed beeld van de stand van zaken.

De inventarisatie bevat een ruime verzameling van onder andere (wetenschappelijke) onderzoeken, registraties, convenanten, handboeken en rapporten. De inventarisatie omvat verschillende onderwerpen, waaronder huisvesting, suïcidepreventie bij kinderen en jongeren, bemoeizorg, problemen op het spoor en geweld tegen verwarde personen. Ook is er een ruime diversiteit aan organisaties die betrokken zijn bij projecten of onderzoeken. Dit is een combinatie van onder andere lokale/regionale organisaties (regio Hollands Midden), (wetenschappelijke) onderzoeksinstituten (Rijksuniversiteit Groningen en het Trimbos Instituut) en de GGD. Dit benadrukt nogmaals hoe breed dit onderwerp is en dat deze problematiek op veel facetten van het leven een invloed heeft. Ondanks de verscheidenheid aan onderwerpen en betrokken organisaties valt op dat weinig projecten of onderzoeken lokaal of regionaal zijn gericht. De meeste projecten en onderzoeken kennen een landelijke aanpak waardoor weinig valt te zeggen over de lokale of regionale situaties.

De meeste rapporten zijn ingestoken vanuit één van de drie domeinen (zorg, justitie of sociaal). Daardoor geven de rapporten veelal een eenzijdig beeld van de problematiek. Uitzondering hierop zijn de convenanten waarmee wordt getracht middels samenwerkingsafspraken de domeinen samen te brengen. Maar ook hier valt op dat meestal niet alle domeinen zijn betrokken.

Slechts een klein gedeelte van de inventarisatie betreft wetenschappelijk onderzoek door een universiteit, hogeschool of kennisinstituut. Er lijkt weinig onderzoek te zijn gedaan naar de effectiviteit van behandelingen, interventies of andere aanpakken om zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag te verbeteren.

Er zijn geen projecten of onderzoeken bekend waarin is vastgesteld wat de daadwerkelijke aard en omvang is van de problematiek. Er lijkt weinig onderzoek te zijn gedaan vanuit de leefwereld van de persoon en er lijkt geen sluitend registratiesysteem te zijn. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft het Aanjaagteam de Kafkabrigade gevraagd enkele casussen te analyseren en de UvA de opdracht gegeven om een literatuurreview uit te voeren om meer grip te krijgen op de omvang van het probleem.

2.2 Analyse individuele casuïstiek door de Kafkabrigade

Het doel van het casusonderzoek door de Kafkabrigade was om meer inzicht te geven in de belemmeringen die verschillende betrokkenen ervaren en die nog in de weg staan van een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag. Samenvattend wordt het volgende geconcludeerd uit de casussen:

1. Papierwinkel: lange wachttijden, onbegrijpelijke procedures, gebrek aan helderheid en consistentie en onbehulpzaam gedrag.
2. Cultuur: betrokkenheid van het netwerk, belang cliënt uit zicht, kennis en professionaliteit en verkokering.
3. Structuur: niet-passend aanbod, organisaties niet gericht op de taak, tegengestelde of falende regels, procesontwerp en ICT.
4. Keuze van beleidsmiddelen: falen van de vraagzijde, samenwerking netwerkpartners en falen integraal sturen.

De Kafkabrigade beschrijft dat de waarnemingen in het rapport gezien kunnen worden als aanknopingspunten voor de oplossing. Daarnaast zijn de volgende oplossingsrichtingen en uitdagingen geformuleerd:

- Het voeren van gezamenlijke analyses zodat zichtbaar wordt voor iedere betrokkene wat in de weg staat om te verbeteren.
- Zorg op korte termijn voor een centrale plek in de gemeente waar professionals met situaties terecht kunnen waarover ze geen goed gevoel hebben.
- Werk aan herkenning en een gedeeld normenkader (binnen een gemeente). Wat is wel de bedoeling en wat niet? Hoe verantwoord je een uitzondering?
- De problemen die steeds terugkomen, die steeds om een individuele workaroud of uitzondering vragen, vragen om innovatie.
- Reken af met het doelgroep denken. Op deze manier kunnen organisaties zich richten op het creëren van publieke waarde.
- Werk aan herkenning van signalen door professionals. Vaak zijn de signalen duidelijk aanwezig. Ze moeten alleen als zodanig herkend worden en professionals moeten in staat zijn om ernaar te handelen.

Dit onderzoek geeft als een van de enige onderzoeken inzicht in de leefwereld van mensen met verward gedrag, hun naasten en professionals.

2.3 Literatuurreview naar omvang problematiek door UvA

Het doel van de literatuurreview was om een inventarisatie uit te voeren van de bestaande literatuur, waarin de volgende deelvragen zijn meegenomen: 1) wat is de omvang van de groep verwarde personen, 2) wat waren de ontwikkelingen tussen 2010 en 2015 in de omvang van de groep verwarde personen en 3) welke verschillende doelgroepen van mensen die verward gedrag vertonen zijn uit de onderzoeken te achterhalen. Bij het onderzoek is gekozen om een andere (bredere) definitie te hanteren dan die het Aanjaagteam hanteert, namelijk: personen bij wie sprake is van (een verhoogde kans op) gedrag waarbij iemand zichzelf of anderen schade toebrengt⁴. Om de deelvragen te beantwoorden is vanuit de domeinen justitieel, zorg en sociaal gekeken naar de beschikbare literatuur.

In het onderzoek wordt geconcludeerd dat er trends te zien zijn die suggereren dat er een toename is van personen met verward gedrag. Hierbij wordt echter ook de conclusie getrokken dat het problematisch is om uitspraken te doen over de omvang van de groep personen met verward gedrag en bijbehorende trends. Reden hiervoor is dat de geselecteerde studies veelal waren gericht op subgroepen, en niet te achterhalen is welk deel van de onderzochte populaties daadwerkelijk voldeed aan de criteria van personen met verward gedrag, in de onderzoeken zijn verschillende definities gehanteerd en de registratiesystemen kennen tekortkomingen voor dit doel. Hierdoor bleek het ook lastig om uitspraken te doen over de aard van de problematiek.

Naar aanleiding van de literatuurreview geven de onderzoekers een aantal aanbevelingen:

1. Landelijke en integrale gegevens verzamelen;
2. Uniforme definitie en richtlijnen hanteren;
3. Longitudinaal empirisch onderzoek verrichten naar de ontwikkeling van verward gedrag;
4. Inzetten van screeningsinstrumenten voor goede doorverwijzing;
5. Zorgvuldige uitwerking ambulante zorgvoorzieningen.

Het Aanjaagteam concludeert uit de literatuurreview dat het op basis van het huidige beschikbare onderzoeksmateriaal en binnen de werkperiode van het Aanjaagteam, niet mogelijk is een compleet, integraal beeld te krijgen van de omvang van de problematiek. Om dit beeld te verkrijgen zou volgens de UvA een landelijk onderzoek gestart kunnen worden vanuit een breed, integraal perspectief en met betrokkenheid van tal van instellingen. Het Aanjaagteam trekt echter de meerwaarde hiervan in twijfel voor hun doelen gezien het feit dat een dergelijk onderzoek meerdere jaren in beslag zal nemen en de landelijke omvang niets zegt over de ernst van de situatie en de behoefte van de doelgroep.

⁴ Het Aanjaagteam handhaaft de volgende definitie: *het gaan om mensen die grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig dat zij zichzelf of andere schade berokkenen.*

2.4 Inventarisatie ZonMw

ZonMw heeft op verzoek van het Aanjaagteam een overzicht gemaakt van alle beschikbare (afgeronde) onderzoeken uitgevoerd met subsidies van ZonMw (zie bijlage 2). Aangezien weinig onderzoeken de term 'personen met verward gedrag' of 'verwarde personen' gebruiken is o.a. ook gezocht naar projecten over bemoeizorg, psychiatrie, crisis, politie en dak- en thuislozen. Alleen de projecten afgerond in of na 2006 zijn meegenomen in het overzicht. Dit heeft in totaal 22 onderzoeksprojecten opgeleverd.

Van 2006 tot 2010 heeft bij ZonMw het Kennisprogramma Maatschappelijke Opvang gelopen. Dit programma was gefinancierd door VWS en had als doel een kwaliteitsimpuls te geven aan de opvang. Maar ook om een betere onderbouwing te geven van het gevoerde beleid. Ondanks dat hierin een project is uitgevoerd dat gedeeltelijk aansluit bij de problematiek van personen met verward gedrag, had het programma een andere focus (namelijk de opvang van de dak- en thuislozen en vrouwen) waardoor de meeste onderzoeksprojecten gefinancierd uit dit programma niet relevant zijn voor dit onderwerp.

Ook bij de projecten uit deze inventarisatie blijkt dat zij meestal gefocust zijn vanuit een van de domeinen, namelijk zorg. Dit is geen verrassende uitkomst aangezien het ministerie van VWS een van de hoofdpdrachtgevers van ZonMw is. Een aantal projecten onderzocht de (kosten)effectiviteit van interventies of implementeerde en evalueerde interventies. Hierdoor mist ook in dit overzicht het overkoepelende, domeinoverstijgende onderzoek.

Onderzoeken naar de aard van de problematiek of de beleving van de persoon met verward gedrag zijn niet gevonden. ZonMw financiert slechts een gedeelte van het onderzoek dat in Nederland wordt uitgevoerd. Het is daarom niet waarschijnlijk dat dit een compleet overzicht betreft van onderzoeksprojecten naar personen met verward gedrag. Het is wel opvallend dat zowel in dit overzicht als in de inventarisatie van het Aanjaagteam geen onderzoek is gevonden dat gaat over zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag.

Hoewel bij ZonMw veel verschillende (onderzoeks)programma's lopen, lijkt onderzoek naar de problematiek van mensen met verward gedrag niet direct te plaatsen onder een bestaand programma. Bij ZonMw bestaan geen programma's waarin het sociale of justitiële domein in relatie tot psychische problematiek een grote rol spelen. Wel is dit jaar het Onderzoeksprogramma GGz van start gedaan. Het accent van dit programma ligt op vroegdetectie en vroege interventies om waar mogelijk onnodig lange behandeltrajecten te voorkomen bij mensen met psychische stoornissen. Hierin is aandacht voor de kwaliteit van leven en kostenbeheersing. Deze focus op psychische stoornissen en de behandeling daarvan, strookt niet met de brede ketenaanpak die nu wenselijk is voor mensen met verward gedrag. Bovendien is er niet bij alle mensen met verward gedrag sprake van een psychische stoornis. Ook worden in het onderzoeksprogramma maar in beperkte mate het justitiële en sociale domein betrokken.

3 Expertbijeenkomst onderzoek

Het doel van de bijeenkomst op 23 juni 2016 was om vanuit onderzoek een bijdrage te leveren aan een persoonsgerichte sluitende aanpak, voor en met personen met verward gedrag door inzicht te krijgen in lopend of nog te starten onderzoek en te analyseren waar kennishiaten liggen.

Op de bijeenkomst waren verschillende deelnemers aanwezig: o.a. onderzoekers, patiëntvertegenwoordigers, beleidsmakers en vertegenwoordigers van beroepsorganisaties (zie bijlage 3). Alle domeinen waren vertegenwoordigd.

Tijdens de bijeenkomst is een vraaggesprek gevoerd met een ervaringsdeskundige, heeft het Aanjaagteam een presentatie gegeven over hun voortgang en heeft Prof. Pauline Meurs vanuit haar functie als voorzitter van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving en voorzitter van de programmacommissie van het Onderzoeksprogramma GGz van ZonMw, een reflectie geven op onderzoek naar de problematiek van personen met verward gedrag. Daarna heeft aan de hand van de vier onderstaande thema's een interactieve discussie plaatsgevonden met alle deelnemers:

- **Integrale, persoonsgerichte aanpak:** Inzicht in de levensloop of een holistisch beeld van een persoon met verward gedrag wordt gemist. Daarnaast zouden mensen (burgers) op straat vaardiger gemaakt kunnen worden om het gesprek met een verward persoon aan te gaan. Belangrijk is om niet te blijven denken vanuit systeemwaarden maar vanuit de leefwereld. De focus van onderzoek dient lokaal en cliënt gestuurd te zijn. Daarnaast zou geëxperimenteerd kunnen worden met onderzoekswerkplaatsen, waarin leren voorop staat.
- **Heldere regie en eigenaarschap:** Binnen dit thema is het volgens de deelnemers belangrijk om regie en eigenaarschap te bekijken vanuit verschillende modaliteiten. Er dienen geen protocollen opgelegd te worden, maar deze dienen zelf in het netwerk vastgesteld te worden. De vraag blijft wel bestaan wie waarvoor verantwoordelijk kan zijn. De focus van onderzoek kan bij dit thema liggen op netwerkzorg, zelfregie, stigmatisering, maatschappelijke steunsystemen en financieringsmodellen van bemoeizorg.
- **Preventie en vroegtijdige signalering:** De nadruk ligt op dit moment veel op veiligheid en te weinig op preventie. Bovendien kan de kwaliteit van de crisishulp worden verbeterd. Preventie kan ook door versterking van de positie van de persoon op het gebied van mentale weerbaarheid, leefstijl, woning en sociaal netwerk. De focus van onderzoek kan bij dit thema liggen op dwangpreventie, zelfbeschikking, de 0^e lijn, de rol van de wijk(teams) en voorspellers of signalering.
- **Passende behandeling en herstel, combinatie van veiligheid en zorg:** Informatie uitwisseling gaat nog niet altijd goed. Er vindt te weinig uitwisseling en verbinding plaats en het veiligheidsdomein lijkt dominant te zijn. De focus van onderzoek kan liggen op kennisuitwisseling, de effecten van protocollen en interventies, actieonderzoek, herstel en participatie, triage en gedeelde crisisplannen.

In tegenstelling tot de aanbevelingen van de UvA werd in de bijeenkomst niet de nadruk gelegd op registratiesystemen. Wel werd genoemd dat uitwisseling tussen verschillende registraties, databanken of platformen van belang is. Aan de aanwezigen is verder gevraagd of er reeds bestaande kennis- of onderzoekagenda's zijn waarop aangesloten kon worden (zie bijlage 4). Er bleken geen kennisagenda's beschikbaar te zijn waarin de zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag is opgenomen.

4 Naar een persoonsgerichte, lokale en domeinoverstijgende onderzoeksagenda

Het doel van onderzoek is om de kennis over de zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag te vergroten om hiermee de domeinen samen te laten komen en de brug te vormen naar lokale kwaliteitsverbetering van deze zorg en ondersteuning.

Uit de beschikbare inventarisaties en de expertbijeenkomst, kunnen we de kaders schetsen van een kennisagenda voor mensen met verward gedrag.

4.1 Aansluiten bij sluitende aanpak Aanjaagteam

Bij het maken en uitvoeren van beleid is kennis onmisbaar. Met kennis weet je wat effectief is, kan er professioneler en efficiënter worden gewerkt en kunnen beleidskeuzes worden onderbouwd en gelegitimeerd.

Monitoring, evaluatie en onderzoek naar de zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag dient persoonsgericht, lokaal en domeinoverstijgend te zijn:

- Persoonsgericht: Dichtbij de personen om wie het gaat zodat het onderzoek kan bijdragen aan een persoonsgerichte aanpak.
- Lokaal: Het onderzoek dient aan te sluiten op de lokale behoeften. Deze behoeften kunnen per gemeente verschillen, bijv. door verschillen tussen grootstedelijke of kleinstedelijke gebieden. Door hiermee rekening te houden zullen resultaten makkelijker hun weg vinden tot de praktijk.
- Domeinoverstijgend: Uit de analyse van het Aanjaagteam en de literatuurreview van de UvA blijken veel onderzoeken en registraties vanuit één van de domeinen ingestoken te zijn. Zo wordt binnen het justitieel domein de E33 registraties als uitgangspunt genomen, binnen het zorg domein richt men zich op de onvrijwillige opname (Bopz-beschikkingen) en binnen het sociale domein richt men zich op het aantal OGGZ-meldingen. Hierdoor is er niet alleen een onvolledig beeld over de omvang en problematiek van personen met verward gedrag, het maakt het ook lastig een inschatting te maken waar de meeste winst behaald kan worden. Onderzoek naar personen met verward gedrag moet daarom zoveel mogelijk worden ingestoken vanuit alle drie de domeinen zodat overkoepelende conclusies kunnen worden getrokken en resultaten domeinoverstijgend (aansluiten bij de sluitende aanpak) toegepast worden.

Deze randvoorwaarden sluiten aan bij de sluitende aanpak zoals geschetst in de eerste en tweede tussenrapportage van het Aanjaagteam.

4.2 Inhoudelijke thema's voor onderzoek

Thema 1: Monitoren sociaal, cultureel en persoonlijk verloop personen met verward gedrag.

Er is nog onvoldoende zicht op wie personen met verward gedrag zijn, wat hun historie is, tegen welke problemen ze aanlopen, en hoe hun zorg is vormgegeven.

Inhoudelijke prioriteiten:

- De ontstaansgeschiedenis van personen met verward gedrag. Hoe is deze groep ontstaan? Waar komt het vandaan? Wat zijn onderliggende processen en patronen?
- Het uitwerken van een eenduidige definitie van personen met verward gedrag die voortaan door alle partijen toegepast kan worden.
- Stigma, labeling, tolerantie uit de maatschappij en de rol van de media voor personen met verward gedrag. Hoe werkt het en hoe kan het worden voorkomen/gestimuleerd?
- De drie E's:
 - o Ervaringskennis: hoe deze kennis te mobiliseren en in te zetten.
 - o Episodisch karakter: hoe hiermee om te gaan. Wat zijn de verschillen in levensfase en context? Vermogen ontwikkelen bij cliënten en professionals om hier mee om te gaan.
 - o Eerder is beter: valt met eerder ingrijpen erger te voorkomen of wordt daarmee ook medicalisering gestimuleerd?
- Onderzoek naar de leefsysteem van personen met verward gedrag.
- Registratiesystemen: hoe kan er meer inzicht worden verkregen in de incidentie en prevalentie van personen met verward gedrag door bijvoorbeeld registratie op een eenduidige wijze?
- Gebruik maken van inzichten uit andere wetenschappelijke disciplines zoals antropologie en sociologie.
- Narratief, evaluerend onderzoek kan inzicht geven in hoe personen met verward gedrag de werkelijkheid ervaren, beleven en er betekenis aan geven.

Thema 2: Verbeteringen doorvoeren aan de hand van bewezen effectieve interventies

Er gebeurt al veel op lokaal niveau op het gebied van zorg en ondersteuning voor mensen met verward gedrag. Er is echter nog niet altijd inzicht in de effectiviteit van de interventies of behandelingen. Hierdoor hebben we te weinig zicht op wat wel of niet werkt en wat op grotere schaal doorgevoerd zou moeten worden. Bij dit thema dient aangesloten te worden op de bouwstenen voor een sluitende aanpak, zodat geïmplementeerde interventies kunnen worden gemonitord en geëvalueerd op hun effectiviteit.

Inhoudelijke prioriteiten:

- Onderzoek naar de effectiviteit van interventies toegepast om de zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag te verbeteren.
- Onderzoek naar bijdrage van arbeidsparticipatie, scholing, sociale contacten, huisvesting, etc.
- Het evalueren van de toepassing van interventies en verbeteringen.
- Kennisontwikkeling ten behoeve van het onderwijs.
- Het verspreiden van kennis over de effectiviteit.
- Het vormgeven van het bevorderen van de borging en opschaling van de resultaten.
- Lokaal inzetten op samenwerking, continuïteit, maatwerk en flexibiliteit.

Thema 3: Experimenteren met verschillende vormen van regie

Bij de zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag dienen verschillende domeinen samen te werken: justitie, zorg en het sociale domein. Deze domeinen weten elkaar niet altijd te vinden waardoor afstemming nog in onvoldoende mate plaatsvindt. Bovendien blijft het vaak onduidelijk wie de regie of verantwoordelijkheid heeft en wie verantwoording dient af te leggen.

Inhoudelijke prioriteiten:

De drie V's:

- Verantwoording: experimenteren met andere vormen van verantwoording en regie. Professionals zelf meer laten expliciteren waar het over gaat en wat er toe doet en de effecten hiervan monitoren en evalueren. Maar ook onderzoek naar zelfregie valt hier onder. Van systeemverantwoording naar pluriformiteit.
- Variëteit en verschil mogelijk maken in plaats van uniformeren. Hoe kunnen de verschillen tussen personen en situaties worden ingebed en wie heeft de regie? Maar ook: hoe moeten professionals (en burgers) omgaan met mensen in een kwetsbare situatie (mental first aid).
- Verantwoordelijkheid: niet een juridische verantwoordelijkheid, maar *gevoel* van verantwoordelijkheid dient als deugd bij professionals aanwezig te zijn. Dit heeft consequenties voor het nemen van regie, presentie en de wijze van omgang met mensen die in een kwetsbare situatie zitten. Onderzoeksvragen gaan onder andere over hoe de huidige schotten tussen de verschillende domeinen kunnen worden beslecht, welke rollen de wijkteams kunnen spelen en hoe crisissituaties en langdurige zorg op elkaar kunnen worden afgestemd.

4.3 Praktijkgerichte aanpak door middel van werkplaatsen

Academische- of innovatiewerkplaatsen (praktijkgerichte, lokale samenwerkingsverbanden) zouden opgezet kunnen worden voor een praktijkgerichte, lokale aanpak. Binnen academische- of innovatiewerkplaatsen wordt ingezet op gestructureerde, regionale samenwerking tussen praktijkorganisaties (gemeenten, GGD, politie, etc.) en kennisinstellingen (universiteiten of hogescholen). Door deze samenwerking ontstaat een aantoonbare wisselwerking tussen praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen⁵. Dit zorgt er enerzijds voor dat monitoring, evaluatie of onderzoek wordt gedaan naar vraagstukken afkomstig uit de lokale praktijk, en anderzijds bevordert het de verspreiding, communicatie en het gebruik van de resultaten in de praktijk. Deze werkplaatsen zouden ingericht moeten worden als 'learning community's' en samenwerking kunnen zoeken met de reeds bestaande samenwerkingsverbanden zoals de regionale veiligheidshuizen. Binnen de werkplaatsen kan o.a. actieonderzoek en formatieve evaluaties plaatsvinden en kan worden geëxperimenteerd met onconventionele oplossingen.

4.4 Wat kan in huidige programmering worden opgepakt en wat niet?

Zoals eerder gesteld, past de thematiek van verwarde personen veelal niet in lopende onderzoeksprogramma's die vaak aandoeningsgericht zijn ingestoken. Zo bestaat bij ZonMw geen programma waarin het sociale of justitiële domein in relatie tot psychische problematiek een grote rol speelt. Het Onderzoeksprogramma GGz biedt van de lopende programma's bij ZonMw aanknopingspunten. De focus van het programma ligt op vroege herkenning en behandeling, gepersonaliseerde zorg en implementatie in GGz instellingen. Oftewel behandelen van mensen met en psychische stoornis. Aspecten van oorzaken van verward gedrag worden hierin meegenomen. Maar het onderzoek is niet gericht op problematiek van personen met verward gedrag. Bij verwarde personen zou de aanpak in de gehele keten centraal moet staan. Een focus in het onderzoeksprogramma GGz op personen met verward gedrag lijkt daarom niet voor de hand.

Om tot een goede, onderbouwde praktijkaanpak te komen is kennis over doelgroep en effectiviteit onontbeerlijk. Met deze kennis kan er professioneler en efficiënter worden gewerkt en kunnen beleidskeuzes worden onderbouwd en gelegitimeerd. De financiering van de kennisagenda zal de komende tijd besproken worden met de opdrachtgevers van het aanjaagteam.

⁵ Zie Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid (<http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/academische-werkplaatsen-publieke-gezondheid-vervolgprogramma/algemeen/>) of Academische Werkplaatsen Jeugd (<http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/academische-werkplaatsen-jeugd/algemeen/>) (<http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/academische-werkplaatsen-jeugd/algemeen/>)

5 Conclusie

Ondanks dat veel onderzoek is gedaan naar personen met verward gedrag blijkt het moeilijk om uit deze onderzoeken overkoepelende conclusies te trekken. Ten eerste ontbreekt het aan een eenduidige definitie van 'personen met verward gedrag'. En ten tweede wordt een onderzoek vaak uitgevoerd vanuit één van de domeinen (justitie, sociaal of zorg), waardoor de andere domeinen niet worden meegenomen en een eenzijdig beeld ontstaat.

Daarnaast lijkt er nog onvoldoende zicht te zijn op de huidige praktijk van zorg en ondersteuning bij personen met verward gedrag. Er is niet alleen onvoldoende zicht op het huidige zorgaanbod (dit verschilt per gemeente) maar ook wat wel en niet effectief is gebleken bij de behandeling van personen met verward gedrag. Bovendien lijkt er een gebrek te zijn aan bewezen effectieve interventies. Onderzoek naar de effectiviteit van interventies zou daarom in grote mate kunnen bijdragen aan een gedegen uitvoering van de sluitende aanpak voor zorg en ondersteuning van mensen met verward gedrag zoals geformuleerd door het Aanjaagteam.

Het doel van onderzoek is om de kennis over de zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag te vergroten om hiermee de domeinen samen te laten komen en de brug te vormen naar lokale kwaliteitsverbetering van deze zorg en ondersteuning. Het onderzoek dient aan te sluiten bij de negen bouwstenen van de sluitende aanpak en op lokaal niveau samen met de praktijk, de drie domeinen en andere relevante stakeholders uitgevoerd te worden. Op deze manier wordt geborgd dat kennis direct wordt ingezet in implementeerbare producten en direct kan worden ingezet in de praktijk van alledag.

Bijlage 1 Inventarisatie Aanjaagteam monitoring, evaluaties en onderzoeken naar personen met verward gedrag

Titel/onderwerp	Omschrijving	Organisatie	Vindplaats
Aanpak verwarde personen regio Hollands Midden	In het districtscollege van het district Alphen aan den Rijn - Gouda d.d. 12 maart 2014 is gesproken over de stijging van het aantal incidenten rondom verwarde personen in voornoemd district. De bestuurlijke opdracht luidt: "Organiseer binnen 1,5 jaar een integrale aanpak voor de overlast van verwarde personen in de districten Leiden-Bollenstreek en Alphen aan den Rijn-Gouda van de politie Eenheid Den Haag die recht doet aan het welzijn van de cliënt maar ook rekening houdt met de diverse belangen van betrokken partijen en partners."		(intern) document van de Veiligheidsregio Hollands Midden.
Advies van de Commissie Toekomst Beschermd Wonen 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis.' (Commissie Dannenberg)	Mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen kunnen hun zelfstandigheid vaker behouden als passende ondersteuning in de thuissituatie sneller beschikbaar is. Om dit te bereiken moeten gemeenten samen met andere partijen onder meer nieuwe betaalbare woningen regelen.		https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/beschermd-wonen/nieuws/cie-dannenberg-beschermd-wonen-kan-vaker-in-thuissituaties
Child Suicide Review	De GGD-en IJsselland en Noord- en Oost-Gelderland zijn nu begonnen met intensieve nazorg. Die ervaringen moeten uiteindelijk leiden tot een methodiek die landelijk ingevoerd wordt. Het gaat om de methode Child Suicide Review (CSR), die in de regio's Zwolle en Apeldoorn wordt toegepast. „Via standaardinterviews probeer je standaardinformatie te verzamelen", zegt forensisch arts Onno Sijperda. „Dat leidt tot een beter beeld, dat we met nabestaanden en anderen kunnen delen: zo zou het gegaan kunnen zijn." Naast directe zorg voor nabestaanden is het project bedoeld om preventieve maatregelen te kunnen treffen. In de directe omgeving, maar ook landelijk. Aan zelfdoding liggen altijd vele factoren ten grondslag. „Er is nooit een specifieke oorzaak aan te wijzen", benadrukt hoogleraar Ad Kerkhof van de Vrije Universiteit in Amsterdam, expert in suicidepreventie bij jongeren, die het traject van de GGD-en mede begeleidt.	GGD	http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12452-015-0028-4
Convenant Politie – GGZ 2012	Samenwerkingsconvenant tussen de Politie en de GGZ betreffende samenwerking bij verwarde personen.		-
Convenant Politie, GGZ, Novadic Kentron, RAV van 1 oktober 2015	Betreft aanscherping van het landelijk convenant tussen de Politie en de GGZ over samenwerking bij verwarde personen		http://www.ggz nederland.nl/uploads/publication/Convenant%20Politie%20GGZ%202012.pdf
Convenant van de gemeenten Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang	De wethouders van de 43 centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang hebben op 31 oktober 2014 besloten een convenant te sluiten over de manier waarop zij samen verantwoordelijkheid voor de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang nemen.		https://www.almere.nl/fileadmin/files/almere/bestuur/beleidsstukken/Overeenkomsten/Convenant_Landelijke_Toegankelijkheid_Maatschappelijke_Opvang.pdf

E33 monitoring in BVH politiesysteem	Monitor uit de BVH, E33 melding (overlast door verward/ overspannen systeem).		BHV systeem van Nationale politie. Cijfers zijn weergegeven in presentatie haardvuursessie d.d. 31 augustus 2015.
Effects of interferential care: A community-based care program for persons with severe problems on several life areas	<p>BACKGROUND AND AIMS: Interferential care differs from the current community-based care programs in that it targets a larger, heterogeneous group and combines brokerage and full service elements in a multi-organizational care team. The team provides all the services itself, but with the aim to prepare clients within a few months for referral to regular (ambulant) healthcare services. The aim of this study was to assess the effectiveness of interferential care.</p> <p>METHODS: In a multisite, pretest-posttest design, 523 patients of three interferential care teams were followed. Quality of life, problem severity, problems with referral and engagement were assessed at baseline, at referral and again after 6 months. Analyses were performed using linear mixed modeling.</p> <p>RESULTS: Interferential care showed moderate to strong effects on quality of life and problem severity. These effects persisted (quality of life) or further improved (problem severity) until follow-up 6 months after referral to regular services. There were also small effects on both engagement and problems with referral.</p> <p>CONCLUSION: Interferential care offers significant improvements in quality of life and problem severity in persons who have severe problems on several life areas and who are currently not reached by healthcare services. It is a promising community-based care program for healthcare systems in which regular care already contains many elements of home-based practice.</p>	Tranzo	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24221098
Eindrapport Politie en 'verwarde personen'	Rapport door DSP groep d.d. 10 september 2014 . Opdracht gegeven door DG politie, VenJ.Onderzoek gedaan naar de centrale probleemstelling 'hoeveel capaciteit besteedt de politie aan optreden dat volgt op problematisch gedrag van verwarde personen? In hoeverre maken de politie en GGZ op een efficiënte effectieve wijze gebruik van elkaar competenties en bevoegdheden?' Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd in de periode oktober 2013 tot en met april 2014.	-	https://www.dsp-groep.nl/
GGZ in tabellen 2013 – 2014	Rapport van Trimbos-instituut, 2015, 25424, nr. 272 Rapport van Trimbos-instituut uit 2015 waarin belangrijkste en meest recente cijfers over de GGZ (inclusief verslavingszorg en maatschappelijke opvang) zijn gebundeld. De cijfers zijn verzameld in 2014. In tabellen en grafieken worden cijfers over de volgende aspecten van de GGZ gepresenteerd: Het vóórkomen van psychische stoornissen, Toegang en zorggebruik, Zorgaanbod (capaciteit en productie), Kosten en financiering en Personeel.	Trimbos Instituut	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/05/07/ggz-in-tabellen-2013-2014

<p>Groeiende bezorgdheid om verwarde personen</p>	<p>1. Een cijfermatige verkenning om zicht te krijgen op de omvang van de problematiek rondom verwarde personen in West-Brabant; 2. Een kwalitatieve verdieping om zicht te krijgen op de uitdagingen en veranderingmogelijkheden in de (crisis)zorg in West-Brabant om de zorg aan verwarde personen en hun omgeving te optimaliseren. Concluderend kunnen we zeggen dat de politie in West-Brabant steeds vaker geconfronteerd wordt met verwarde personen. In de registraties van het Meldpunt Zorg en Overlast, MASS, CMW en de crisisdiensten GGZ zien we deze stijgende trend van de politie niet terug. Of dit ook betekent dat de problematiek rondom verwarde personen minder groot is dan geschetst door de politie, kunnen we op basis hiervan niet zeggen. Wel dat in ieder geval de onderzochte organisaties niet vaker geconfronteerd lijken te worden met dergelijke problemen. De omvang van de problematiek veroorzaakt door verwarde personen is moeilijk vast te stellen. Alleen de politie registreert op verwarde personen. De andere organisaties in dit onderzoek en ook daarbuiten, duiden casuïstiek niet met dit begrip. Bij de hulpverlenende organisaties ligt de focus in de registratie op de achterliggende problemen, de reden waarom iemand in een verwarde toestand verkeert. Concluderend kunnen we op basis van de werkbijeenkomsten zeggen dat duidelijk is geworden dat andere organisaties dan de crisisdiensten en OGGZ-functies wel een toename van het aantal mensen in (dreigende) crisis en kwetsbaren in wijken ervaren. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in de transities in het sociale domein. Dat onze zorgstructuren nog niet voldoende toegerust zijn om aan deze veranderingen in het sociale domein tegemoet te komen, blijkt uit de vele knelpunten die naar voren kwamen tijdens de twee werkbijeenkomsten. Echter, een inventarisatie van knelpunten wil niet zeggen dat zorg en hulpverlening aan verwarde personen in het geheel niet goed verloopt. De ambitie van de kwartiermakersgroep is deze zorg te optimaliseren. Mensen met verward gedrag kunnen door het gebrek aan een sluitende keten tussen wal en schip vallen. Dit zal niet voor alle verwarde personen gelden, maar zeker voor een deel daarvan. Denk hierbij aan mensen waarvan we merken dat passende zorg nog niet is gevonden, zorgmijders, verwarde personen die (nog) niet in crisis verkeren of verwarde personen in crisis met verslavingsproblematiek. Bestuurlijke regie op dit vraagstuk is nodig om een sluitende aanpak te kunnen realiseren.</p>	<p>GGD</p>	<p>http://www.ggdghorkennisnet.nl/thema/verwarde-personen/publicaties/publicatie/14945-groeiende-bezorgdheid-om-verwarde-personen-in-west-brabant</p>
<p>Handboek bemoeizorg</p>	<p>Bemoeizorg is de afgelopen 20 jaar geprofessionaliseerd in Nederland en bij uitstek een geschikte methodiek voor de doelgroep.</p>	<p>Tranzo</p>	<p>-</p>

Handboek overlastgevende personen Friesland	Dit handboek wordt in opdracht van het Veiligheidshuis Fryslân gemaakt en moet onder meer de stijgende overlast door verwarde personen tegengaan. Vorig jaar registreerde de politie bijna zestigduizend uitrukken voor een verward persoon, zonder dat er een strafbaar feit is gepleegd. In Fryslân ging het om 4196 meldingen, een toename van 14 procent ten opzichte van 2013. Ten opzichte van 2011 is het aantal meldingen met bijna de helft toegenomen. Als oorzaak wordt er steeds meer gewezen naar bezuinigingen en nieuw beleid bij de ggz.		http://www.frieschdagblad.nl/index.asp?artID=70419
Integratie geestelijke gezondheidszorg, curatieve zorg en welzijnsondersteuning	Our work focuses on the widespread adoption of integrated care and new models of care to meet the needs of the changing population.	The King's Fund	http://www.kingsfund.org.uk/topics/integrated-care
Met fluwelen handschoenen? Politie en de omgang met verwarde personen in Amsterdam	Rapport door Bureau Beke uit 2015 in opdracht van Programma Politie & Wetenschap. Onderzoek richt zich op bejegening van en omgang met verwarde personen door de politie. Onderzoeksvraag: 'hoe gaat de basispolitiezorg in Amsterdam om met verwarde personen?'	Politie & Wetenschap	http://www.beke.nl/publicaties/met-fluwelen-handschoenen-
Monitor ambulantisering GGZ	Het Trimbos instituut onderzoekt de ambulantisering in de GGZ en neemt daarin ook de regionale verschillen in afbouw van bedden en opbouw van ambulante zorg/FACT teams mee. Ambulantisering in de ggz is ingezet beleid. - Monitor bekijkt afbouw van de bedden. - Minister heeft dit gekoppeld aan de opbouw van ambulante capaciteit om een beter zicht te krijgen op eventuele knelpunten. Resultaten monitor 2015: Kern: mensen met langdurige psychische aandoeningen willen een sociaal leven. Velen willen het liefst 'gewoon' een opleiding volgen of werken. De ambulantisering en hervorming van de langdurige GGZ moeten daaraan bijdragen. Maar er is nog veel nodig om substantiële vooruitgang te boeken.	Trimbos Instituut	https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/?bericht=1788
Monitor Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang	Begin 2014 verliep de looptijd van het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang. In het evaluatierapport "Het kán dus!" (Tuynman en Planije, 2014), wordt beschreven wat de belangrijkste opbrengsten en knelpunten zijn geweest in de periode 2006-2014. Het Rijk en de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht startten in 2006 met het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang om dakloosheid aan te pakken en de doorstroom in de maatschappelijke opvang te verbeteren. In de eerste fase (2006-2010) lag de nadruk op het in zorg en onderdak brengen van dakloze mensen. In de tweede fase van het Plan van Aanpak (2011 tot en met februari 2014) wilden het Rijk en de vier grote steden voorkomen dat mensen (weer) dakloos raken en dat zij zoveel als mogelijk (blijven) participeren in de samenleving.	GGZ Nederland Raad van Korpschefs	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/09/29/monitor-plan-van-aanpak-maatschappelijke-opvang

Monitor Veiligheidsalliantie regio Rotterdam (VAR)	In deze rapportage zijn de objectieve cijfers over de veiligheidssituatie in de eenheid Rotterdam op een rij gezet. De rapportage heeft betrekking op het eerste halfjaar van 2013, 2014 en 2015, de meetperiode is januari tot en met juni. Het Gezamenlijk Veiligheidsbeeld regio Rotterdam heeft als doel een beeld verschaffen van de veiligheidssituatie van de totale regio en de ontwikkelingen daarin en de veiligheidssituatie van individuele gemeenten binnen de regio en ontwikkelingen daarin. De monitor is een coproductie van politie, OM, Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, Veiligheidshuis Zuid-Holland-Zuid, RIEC, Halt en Burgernet onder leiding van de VAR.	I&O research	http://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CB4QFjABahUKEwjyqmqD05TJA8KHTt1Dzo&url=http%3A%2F%2Fwww.veiligheidsalliantie.nl%2Fsave14%2F&usq=AFQjCNH--Z-0ma-4k-a9mV7GdRrF9i1sg
NWO onderzoeksprogramma Geweld Tegen Psychiatrische Patiënten	De doelgroep Verwarde personen heeft groot risico om slachtoffer te worden van victimisatie (zoals geweld, vermogensdelicten en discriminatie). Het NWO programma richt zich op de omschrijving van de problematiek en de ontwikkeling en toetsing van interventies om victimisatie tegen te gaan. Hierbinnen zijn meerdere gehonoreerde projecten door het hele land.	NWO	http://www.nwo.nl/onderzoek-en-resultaten/cases/geweld-tegen-psychiatrische-patienten.html
Onderzoek binnen Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid	Binnen het Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid worden meerdere onderzoeken gedaan hoe door middel van het recht wordt opgetreden tegen mensen die overlast geven voor de burens en de buurt. Wij schreven o.a. in opdracht van het Ministerie van VWS de handreiking Helpen en ingrijpen bij psychisch kwetsbaren. Daarnaast verrichten wij onderzoek naar de rol van burgemeesters bij problemen rondom verwarde mensen en analyseren wij de wijze van gegevensdeling tussen diverse netwerkpartners (GGZ, politie, gemeenten, corporaties etc). Ook wordt een door NWO met een Veni-beurs gesteund project "Neighbours from hell: from eviction to solving problems" uitgevoerd. In dit onderzoek wordt gekeken hoe het instrument van ontruiming wordt ingezet tegen overlastgevende (en veelal ook psychisch kwetsbare) mensen en hoe het recht zou kunnen worden gebruikt om meer therapeutische doeleinden te bewerkstelligen. Wij werken daarbij samen met internationale onderzoekers die gespecialiseerd zijn in therapeutische jurisprudence en problem-solving justice.	Faculteit Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen	http://www.rug.nl/research/groningen-centre-for-law-and-governance/onderzoekscentra/coov/
Onderzoek Daders op het spoor	Onderzoek naar de profielen van de plegers van agressie en geweld tegen NS-medewerkers. Hierin wordt de vraag meegenomen: 'welk aandeel hebben verwarde personen in geweld tegen NS personeel?'	Bureau Beke	http://www.beke.nl/projecten/daders-op-het-spoor-
Onderzoek Leger des Heils 'verwarde mensen op straat'	Onderzoek door onafhankelijke arts-onderzoeker in opdracht van het Leger des Heils onder de dak- en thuislozen in de laagdrempelige opvang in Heerlen en Dordrecht. De gelijkenissen tussen de mensen op beide locaties zijn groot. Meer dan de helft van de mensen is al eerder dakloos geweest. Schulden zijn de meest voorkomende reden waardoor mensen hun huis zijn kwijtgeraakt. Maar bij 94% van de mensen liggen psychische problemen, verslaving, verstandelijke beperkingen of een combinatie daarvan ten grondslag aan de (herhaalde) dakloosheid.	Van Everdingen ZorgConsult in opdracht van Leger des Heils	Eindrapport: http://www.vezc.nl/20151216%20Rapport_Verwarde_Mensen_LdH_dec_2015.pdf

Onderzoek SP: bezuinigingen GGZ leiden tot meer verwarde mensen op straat	Uit onderzoek van de Socialistische Partij (SP) onder ruim duizend GGZ-medewerkers, blijkt dat zeven op de tien medewerkers vindt dat het inleveren van een derde van de bedden bij geestelijke gezondheidsinstellingen in een te hoog tempo gaat. Deze bezuinigingen zorgen er volgens de medewerkers voor dat het aantal verwarde mensen op straat toeneemt.	SP	https://www.sp.nl/nieuws/2015/12/ggz-bezuinigingen-leiden-tot-meer-verwarde-personen-op-straat
Onderzoek Trimbos Instituut; verwarde personen in Flevoland	Onderzoek in opdracht van de gemeente Almere naar de situatie rond verwarde mensen in Flevoland. Onderzocht wordt of er een toename is van het aantal verwarde mensen dat voor problemen zorgt. Ook wordt onderzocht welke informatie bekend is over deze mensen en hoe instanties met ze omgaan. Voorts wordt gekeken naar oplossingen voor mogelijke knelpunten.	Trimbos Instituut	Trimbos Instituut; onderzoek start in oktober 2015. Nog geen rapport beschikbaar.
Onderzoeksvoorstel bureau Beke	onderzoek wordt gedaan naar de stijging van meldingen verwarde personen in regio Rotterdam Een onderzoek naar onderbouwde verklaringen en wenselijke oplossingen. Onderzoeksvraag: „Wat zijn de oorzaken van de in het afgelopen jaar waargenomen stijging in het aantal door de politie geregistreerde incidenten met verwarde personen in de regio Rotterdam en wat zijn mogelijke oplossingsrichtingen die nadere uitwerking verdienen?“		-
Overzicht aantal BOPZ meldingen bij OM	Uit het systeem van het Openbaar Ministerie kunnen cijfers gehaald worden over het aantal BOPZ meldingen als indicator. Heleen Rutgers, lid aanjaagteam, plv hoofd ovj laat een meerjaren uitdraag maken		Via OM Midden Nederland.
Politie en 'verwarde personen': een onderzoek naar optreden van de politie in relatie tot personen met verward gedrag	Vanuit het Directoraat Generaal Politie (DG Politie) van het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) is er behoefte aan informatie over de capaciteit die de politie besteedt aan optreden dat volgt op het gedrag van verwarde personen en de aard, kwaliteit en doelbereiking van de samenwerking tussen politie en GGZ en de betekenis van het convenant daarin. De centrale probleemstelling van het onderzoek luidt: Hoeveel capaciteit besteedt de politie aan optreden dat volgt op problematisch gedrag van verwarde personen? In hoeverre maken de politie en GGZ op een efficiënte en effectieve wijze gebruik van elkaars competenties en bevoegdheden?	DSP-groep	https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2337-de-effectiviteit-van-de-politiele-taakuitvoering-en-de-taken-en-verantwoordelijkheden-van-andere-partijen.aspx?cp=44&cs=6837
Proefschrift De slimme gemeente nader beschouwd: Hoe de lokale overheid kan bijdragen aan het oplossen van ongetemde problemen	Onderzoek naar hoe de lokale overheid een bijdrage kan leveren aan het oplossen van ongetemde maatschappelijke problemen. Een viertal casusonderzoeken (crisisopvang, voortijdig schoolverlaten, overlastgevend multiprobleemgezinnen en inburgering) vormt de basis.		http://dare.uva.nl/record/1/370621
Psychische problematiek en participatie/duurzame inzetbaarheid, feiten/cijfers en beleid	Cijfers van Henk-Jan Grotenhuis over mensen met psychische aandoening, Aantal arbeidsongeschiktheids(AO)-uitkeringen, personen met WWB-uitkering, met Wsw-betrekking en langdurig zieke werknemers; totaal en aandeel met psychische aandoening (PA), eind 2010 / eind 2014 en de Participatiewet.		-

Rapport Commissie Hoekstra	Het rapport van de onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen openbaar ministerie naar aanleiding van de zaak-Bart van U van 2015, 29 279, nr. 247 De commissie constateert diverse tekortkomingen op de drie conform de onderzoeksopdracht onderzochte hoofdthema's en doet op deze punten aanbevelingen voor verbeteringen. Die hoofdthema's zijn: de uitvoering van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (Wet DNA-V); de omgang van politie en OM met door een gerechtshof gegeven (tussentijdse) bevelen voorlopige hechtenis en meer algemeen de executie van strafrechtelijke beslissingen; de omgang van politie en OM met signalen dat Van U. een gevaar voor de samenleving vormde en meer algemeen de werking van het stelsel van gedwongen zorg. Daarnaast volgen uit de drie hoofdthema's meer algemene aanbevelingen voor een beter functioneren van het OM.		https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-29279-247.html
Rapport Pilot Dreigingsmanagement; De implementatie en wijze van uitvoering onder de loep	Dit rapport doet verslag van de bevindingen van een studie naar de wijze waarop de zogeheten pilot Dreigingsmanagement (PDM) is geïmplementeerd en uitgevoerd. Deze pilot is opgezet om dreigingen door solistische dreigers in de richting van personen binnen het Rijksdomein, in het bijzonder de leden van het Koninklijk Huis en de Minister-President, tijdig te detecteren, de risico's daarvan in te schatten en voor de dreiger een persoonsgerichte – op zorg toegesneden – aanpak te ontwikkelen. Het onderzoek is een uitvloeisel van een verzoek van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en is uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het onderzoek is uitgevoerd door de Universiteit Maastricht en Impact R&D.	Universiteit Maastricht Impact	http://www.mpct.eu/wp-content/uploads/downloads/2013/10/Rapport-PDM-Univ.-Maastricht-Impact-RD-8-mei-2013-1.pdf
Rapport Rotterdam, de eenheid in verwarden	Rapport van politie Rotterdam. Een onderzoek naar de aard en omvang van de verwardenproblematiek in de Eenheid Rotterdam en de samenwerking met de ketenpartners in dit werkveld. Onderzoeksvraag: Wat is de aard en omvang van de problematiek aangaande verwarden in de eenheid Rotterdam en hoe verloopt de samenwerking met zorgpartners in de keten?		-
Rapport Verslavingszorg in beeld, alcohol en drugs	Rapport van 13 oktober 2014 (24077, nr. 344) in opdracht van VWS Dit rapport van Zorginstituut Nederland belicht de verslavingszorg rond alcohol en drugs als onderdeel van de GGZ binnen de Zorgverzekeringswet. Aanleiding voor het rapport is het verzoek van de Minister van VWS waarin zij haar zorgen uit over een aantal ontwikkelingen sinds de overheveling in 2008 van de GGZ naar de Zorgverzekeringswet.	Zorg Instituut	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/10/16/verslavingszorg-in-beeld-alcohol-en-drugs
Rehabilitatie en signalering	Overzicht projecten Phrenos	Phrenos	http://www.kenniscentrumphrenos.nl/publicaties/signaleren/signaleren-rehabilitatie-participatie/

<p>Rehabilitatiemethodieken als hulpmiddel om mensen met psychische problematiek te ondersteunen bij hun deelname in de maatschappij</p>	<p>lopend promotieonderzoek</p>	<p>Tilburg University</p>	<p>-</p>
<p>SIRM rapport 'Knelpunten analyse acute GGZ</p>	<p>SIRM rapport 'knelpunten analyse acute GGZ (25424, nr. 265) 11 februari 2015. De afgelopen jaren lijkt de opvang en geestelijke gezondheidszorg voor 'personen in crisis die acuut zorg nodig hebben verbeterd. Partijen in de acute ggz-keten geven echter aan dat zij nog knelpunten ervaren en dat verbetering mogelijk is. Deze rapportage dient als input voor concrete werkafspraken tussen netwerkpartners.</p>	<p>SIRM</p>	<p>https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vviij5epmj1ey0/vjrvkaewzd0</p>
<p>Successful community living: a "Utopia"? A survey of people with severe mental illness in Dutch Regional Institutes for Residential Care</p>	<p>De UTOPIA studie onderzoekt de Nederlandse deinstitutionalisatie aan de hand van ontwikkelingen binnen Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen (RIBW's). In hoofdstuk twee bespreken we de overeenkomsten tussen Europese residentiële populaties, ondanks verschillende deinstitutionalisatie processen. In hoofdstuk drie gaan we nader in op de overeenkomsten tussen beschermd wonen (BW)- en begeleid zelfstandig wonen (BZW) cliënten in Nederland en Engeland. Het lijkt erop dat een groot deel van de residentiele cliënten zou kunnen overstappen naar een zelfstandige woonsituatie. Dit is een belangrijke bevinding, omdat RIBW's vanwege bezuinigingen worden gedwongen hun residentiële populatie te heroverwegen. Hoofdstuk vier behandelt het relatieve succes van RIBW's bij het vergoten van de maatschappelijke participatie van hun cliënten. RIBW ondersteuning lijkt echter nog wel veel nadruk te leggen op 'iets te doen hebben', in plaats van op werk. BZW-clieuten zijn beter maatschappelijk geïntegreerd dan BW-clieuten. In hoofdstuk vijf richten we ons op de integratie van rehabilitatie principes in de begeleidingsplannen van de RIBW. Deze principes zijn behoorlijk goed verweven in de plannen, hoewel dit weinig gevolgen heeft voor de onvervulde zorgbehoeften van cliënten. In hoofdstuk zes onderzoeken we de begeleidingsrelatie, wat een middel lijkt te zijn om onvervulde zorgbehoeften te verminderen. In het BW lijkt een goede begeleidingsrelatie ook bij te dragen aan de consensus tussen cliënten en begeleiders over waar de begeleiding zich op zou moeten richten. Tenslotte worden implicaties voor toekomstig onderzoek besproken. Er is behoefte aan Europees onderzoek dat zich richt op (de effecten van) herstel georiënteerde woonzorg, gebruikmakend van internationale dataverzameling- en monitor methodes.</p>	<p>RUG</p>	<p>http://www.rug.nl/research/portal/publications/successful-community-living%28ef18a044-aafb-4994-a374-8ae4b6dcc14e%29.html</p>

Tools und Werkzeuge beim Case Management	Bekendheid en toegankelijkheid van de aanpak bij de doelgroep (outreaching) en vroegtijdig signaleren en zo mogelijk voorkomen van verward gedrag (case finding). Outreaching en case finding worden in wetenschappelijke literatuur genoemd als cruciale onderdelen van een integrale sluitende aanpak, maar worden in de praktijk vaak veronachtzaamd. Kunnen personen die verward gedrag (dreigen te) vertonen en mensen uit hun sociale omgeving ergens terecht voor raad en daad? Weten de instanties de doelgroep te vinden en te bereiken?		http://sowiport.gesis.org/search/id/dzi-solit-000192846
Transitiecommissie Sociaal domein 'mogelijk maken wat nodig is'	Kern: integraal werken, in samenhang maatwerk leveren aan mensen die dat nodig hebben, is niet mogelijk zonder de bereidheid tot samenwerken en over de eigen grenzen heen te kijken. Daar lijkt het in de praktijk nog wel eens aan te ontbreken. Maak samen mogelijk wat nodig is.		www.transitiecommissie.nl
Triage in verwijzingen van politie naar de GGZ crisisdienst Utrecht	<p>Met behulp van een tweetal instrumenten (vragenlijsten) is een methode ontwikkeld die voor dit onderscheid moeten zorgen. Het eerste instrument (ABC model, McGlenn e.a., 2008) betreft de communicatie tussen politie en crisisdienstmedewerker uitgaande van beider expertise. Het tweede instrument betreft een risicotaxatie van geweld op korte termijn (BVC, Almvyk et al. 2000). Naast het ontwikkelen van de inhoudelijke methodiek zijn er ook diverse afspraken gemaakt tussen de politie en Altrecht betreffende de samenwerking. De gewijzigde samenwerking loopt sinds juni 2014. In het eerste half jaar lukte het om 52% van de verwijzingen van politie (binnen de pilottijden) rechtstreeks op de crisisdienst te zien in plaats van in de politiecel. Dezelfde periode een jaar later was het percentage 49%. De eerste metingen van dit jaar: januari 46%, februari 68% en maart 50 %.</p> <p>Onderzoek: Onderzoek vindt plaats ten aanzien monitoring van de percentages verwijzingen door politie die rechtstreeks op de crisisdienst worden gezien binnen de openingstijden. Tevens is er een voornemen om het risicotaxatie-instrument voor de ambulante setting te proberen te valideren.</p> <p>De cijfers van de het gewijzigde beleid in Utrecht sinds juni 2014 zijn bemoedigend. Gemiddeld de helft van psychiatrische patiënten in crisis komen niet meer in de politiecel terecht als daar geen aanleiding toe is. Monitoring geeft voldoende aanleiding om te veronderstellen dat hier nog ruimte in zit. De positieve resultaten hebben ertoe geleid om het gebied waarin deze samenwerking loopt tussen politie en Altrecht uit te breiden met de regio's Nieuwegein en Woerden onder dezelfde voorwaarden.</p>	HU	-

<p>Verbetering van persoongerichte aanpak voor mensen in de opvang</p>	<p>Het op p. 29 aangehaald onderzoek in opdracht van het Leger des Heils laat zien dat de mensen in de opvang multipiele problemen hebben die onderling samenhangen. Meer dan de helft is al eerder dakloos geweest. Bij de meesten vormen psychische problemen, verslaving, verstandelijke beperkingen of een combinatie daarvan de achterliggende oorzaak achter de (herhaalde) dakloosheid. Naar aanleiding van deze uitkomsten is in regio Parkstad een interventie uitgewerkt om de kwaliteit en effectiviteit van de persoongerichte aanpak voor deze doelgroep te verbeteren. Een voorstel voor de implementatie en evaluatie van deze aanpak wordt uitgewerkt.</p>	<p>Van Everdingen ZorgConsult in samenwerking met prof.dr. Koos van der Velden, Radboud Universiteit</p>	<p>-</p>
<p>Verwarde personen zijn het probleem niet: over de echte vragen in de ambulante GGZ</p>	<p>Steeds meer mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) wonen zelfstandig. Opnames zijn van zo kort mogelijke duur. In 'Verwarde personen zijn het probleem niet' zet Piet-Hein Peeters het licht op de zorg die deze mensen krijgen. Op basis van research en interviews met twintig betrokkenen - bestuurders, deskundigen, zorgverleners, cliënten - trekt hij de conclusie dat mensen met een EPA gevraagd worden van de wal op het schip te stappen, terwijl het schip verder weg is komen te liggen. En deze groep bestond al niet uit de beste zwemmers. Peeters laat zien dat de kwaliteit van de op dit moment geboden zorg inderdaad een bron is van de explosieve groei in het aantal verwarde personen. Hij formuleert uiteindelijk drie vragen die volgens hem belangrijk zijn in de noodzakelijke verbetering van de zorg voor deze zeer kwetsbare mensen.</p>		<p>http://www.uitgeverijpepijn.nl/item-15197-Verwarde-personen-zijn-het-probleem-niet</p>

<p>Verzameling aan onderwerpen</p>	<p>Triage en doorgeleiding, coördineren en interveniëren: wat zijn effectief bewezen aanpakken en hoe kunnen professionals daarmee leren werken? Monitoring en evaluatie: hoe krijg je zicht op de voortgang en resultaten en hoe kun je bevindingen regelmatig teruggeven aan uitvoering en management(feedback)? Met welke monitoringsinformatie kan verward gedrag worden voorkomen dan wel vroegtijdig gesignaleerd? Brede benadering van professionals in de zorg en welzijn (holistische blik): zijn zij in staat signalen van verward gedrag te duiden en effectief aan te pakken, ook als deze buiten hun specialisme vallen? Samenwerking professionals: weten zij elkaar te vinden en kennis en informatie te delen? Transparante en evenwichtige verdeling van kosten en baten over de betrokken belanghebbende partijen. De sluitende aanpak van het Aanjaagteam is een integrale voorziening, waarbij verschillende soorten uitvoerders betrokken zijn die afhankelijk zijn van verschillende financieringsbronnen. In een dergelijke situatie dreigt het risico dat de samenwerking wordt belemmerd, doordat de gerealiseerde opbrengsten onvoldoende terechtkomen bij de partijen die de kosten dragen. Inzicht in de verdeling van kosten en baten maakt het mogelijk dat aanbieders en financiers afspraken kunnen maken over terugbetaling van investeringen en delen in opbrengsten ('shared savings'), zodat er incentives zijn om te blijven investeren in de sluitende aanpak.</p>	<p>TNO</p>	<p>-</p>
------------------------------------	---	------------	----------

<p>Vorstel voor de uitwerking van landelijke aanbevelingen naar de praktijk bij de aanpak 'problematiek rond verwarde personen'</p>	<p>Ontwikkelen triage instrument voor verwarde personen Doel Ontwikkelen van een triage instrument waarmee verwarde personen snel, eenvoudig doch accuraat kunnen worden toe geleid naar passende zorg en ondersteuning Resultaten Het triage instrument is beschikbaar Geschatte looptijd Drie maanden Inzicht in de aard en omvang van verwarde personen & het opstellen van (cliënt)profielen voor verwarde personen Doel Het doel is om inzicht te krijgen in de aard van de problematiek van verwarde personen, de omvang van de doelgroep en het beschikken over een aantal (cliënt)profielen voor verwarde personen (indeling in een aantal sub-doelgroepen). Resultaten 1. De aard van de problematiek van verwarde personen is in beeld. Hierdoor kunnen personen die het risico lopen om verward te raken vroegtijdig worden geïdentificeerd en tijdig worden begeleid naar een ondersteunend traject. 2. De omvang van de groep verwarde personen is betrouwbaar en nauwkeurig in beeld gebracht waarmee gemeenten gericht hun beleid kunnen ontwikkelen en hun inkoop kunnen realiseren. 3. (Cliënt)profielen voor verwarde personen zijn opgesteld. Deze kunnen gemeenten eveneens ondersteunen bij het ontwikkelen van beleid, de verdeling van de budgetten en het inkopen van zorg. 4. Het validatieonderzoek naar het triage instrument is uitgevoerd.</p>	<p>GGD</p>	<p>-</p>
<p>Vragenlijst Aedes</p>	<p>Uitvraag bij alle woningcorporaties over verwarde personen. Kern: Driekwart van de woningcorporaties zag in 2015 een toename van overlast veroorzaakt door verwarde huurders. Woningcorporaties zien kwetsbare mensen als hun doelgroep, maar zijn tegelijkertijd verantwoordelijk voor het woongenot van omwonenden. Een sluitende aanpak van gemeente, politie, GGZ en maatschappelijke organisaties kan overlast tegengaan.</p>		<p>http://www.aedes.nl/content/artikelen/aedes/vereniging/kennisproducten-aedes/corporatiemonitor/corporatiemonitor.xml</p>
<p>WODC onderzoek</p>	<p>Omgang van de reguliere GGZ met personen die (ook) een gevaar voor anderen en/of hun omgeving vormen. Het onderzoek dient te gaan over de vraag of de reguliere ggz voldoende open staat voor en toegerust is op lastige, zorgmijdende, ontwrichtende en gevaarlijke patiënten. Aanleiding voor dit onderzoek: het ministerie van VenJ krijgt regelmatig signalen dat de meest lastige en gevaarlijke groep ggz-patiënten moeilijk plaatsbaar is in de reguliere ggz. Instellingen zouden soms weigeren dergelijke patiënten op te nemen. Ook zou het voorkomen dat dergelijke patiënten al snel weer 'losgelaten' worden, zonder dat het gevaar dat van hen uitgaat voldoende is geweken, dit omdat zij door de zorgaanbieder als te ontwrichtend voor de instelling worden ervaren.</p>		<p>In opdracht van VenJ, DGSenB. Resultaten van het onderzoek door het WODC worden eind 2016 verwacht.</p>

Bijlage 2 Inventarisatie Onderzoeksprojecten Personen met Verward Gedrag ZonMw

Project-nummer	Titel	Trefwoorden	Programma	Organisatie	Jaar Afronding
94514203	Implementation of a new cost-effective treatment (HIT) for patients with therapy refractory auditory hallucinations	implementation; cost-effectiveness; therapy-refractory auditory hallucinations; schizofrenia; social functioning	Doelmatigheidsonderzoek 2003-2006	Universitair Medisch Centrum Groningen	2008
94516313	Implementation of out-patient schema-focused therapy for borderline personality disorder in three settings: general psychiatry, forensic psychiatry and addiction treatment.	Borderline Personality Disorder; Outpatient Psychotherapy; Implementation; SchemaFocusedTherapy	Doelmatigheidsonderzoek 2005-2008	GGZ inGeest	2008
101100001	Ontwikkeling van cliëntprofielen t.b.v. de bevordering van doorstroom binnen de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen	cliëntprofielen; dak- en thuislozen; maatschappelijke opvang; onderzoek	Kennisprogramma Maatschappelijke Opvang	IVO	2008
53510005	Bemoeizorg		Zorg voor beter	Trimbos-instituut	2009
131100006	Onbedoelde schade in de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg	Patientveiligheid;retrospectiefdossieronderzoek;geestelijke gezondheidszorg'verslavingszorg	LAK GGZ/VZ	Depressie Vereniging	2009
131100010	Landelijke implementatie laagdrempelige screening en behandeling alcoholproblematiek bij ouderen in de huisartsenpraktijk	alcohol;ouderen;eerstelij	LAK GGZ/VZ	IVO	2009
100002017	Treatment adherence therapy in non-adherent patients with psychotic disorders; a randomised trial	Trefwoorden: treatment adherence, compliance, psychosis, randomised trial	Opleiding Onderzoekers GGZ	Erasmus MC	2010
330020041	Aan de slag met B.A.S. (Bemoeizorg Ankerpunten en Scores)		Zorg voor Beter	Trimbos-instituut	2011
100003018	Effecten van de crisiskaart op het aantal crisissen en (gedwongen)opnames; een gerandomiseerde studie	vraaggerichtheid crisiskaart gedwongen opnames inbewaringstelling crisis gerandomiseerd onderzoek	Praktijkzorgprojecten	Bavo RNO Groep	2011
31160001	Effectiveness of intensive community-based care for persons with complex addiction problems: Contribution of specific program components	intensive community-based care; addiction; program components; effectiveness	Risicogedrag en afhankelijkheid	Universiteit Tilburg	2012
31160502	Negatieve psychosociale gevolgen van schadelijk alcoholgebruik en drugsgebruik		Risicogedrag en afhankelijkheid	IVO	2012
31160308	Bevordering implementatie en gebruik routine outcome measurement in bemoeizorg		Risicogedrag en afhankelijkheid	Universiteit van Tilburg	2013

100003023	Effecten van periodieke delictisicotaxatie en zorgevaluatie in de ambulante forensische psychiatrie		Praktijkzorgprojecten	Universitair Medisch Centrum Groningen	2013
82711008	De ontwikkeling van een monitor ter verbetering van de psychiatrische spoedzorg in Westelijk Noord-Brabant	psychiatrie, spoedhulp, monitor, terugkoppeling, borging, snelheid, kwaliteit, efficiëntie, samenwerking, communicatie, overdracht.	Spoedzorg	GGZ Westelijk Noord Brabant	2013
157004008	Bemoeizorg in de Jeugdgezondheidszorg: een studie naar effectiviteit.	Multiprobleemgezinnen Bemoeizorg Jeugdgezondheidszorg Effectiviteit	Zorg voor Jeugd: deelprogramma Effecten en Kosten	GGD West-Brabant	2015
92003543	Wilsbekwaamheid in de psychiatrie: een empirisch ethisch onderzoek naar medische praktijken in het licht van de veranderende wetgeving		Agiko-Stipendia	VU Medisch Centrum	2015
204000002	Grip op determinanten voor maatschappelijke onrust bij incidenten	Crisisbeheersing, maatschappelijke onrust, determinanten, incidenten, infectieziektebestrijding, psychosociaal, milieu	Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid - vervolgprogramma	Universiteit van Tilburg	2015
204002000	Academische Werkplaats OGGZ G4: infrastructuur	OGGZ; Academische Werkplaats; publieke gezondheid	Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid - vervolgprogramma	GGD Amsterdam	2015
204002001	Academische Werkplaats OGGZ G4: Kortdurend Onderzoeksproject		Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid - vervolgprogramma	GGD Amsterdam	2015
200210014	Effectiveness of Gatekeeper Training and the Implementation of Evidence Based Practice Guidelines for General Practitioners in the Prevention of Suicidal Behaviour: a Controlled Study	Suicidal behavior; prevention; training; general practitioner; gatekeepers; cost-effectiveness;	Preventie 4: Deelprogramma 2 - Preventie van psychische aandoeningen	Vrije Universiteit Amsterdam	lopend

101200002	Kwaliteit, professionaliteit en effectiviteit in de maatschappelijke opvang: over de implementatie, toetsing en borging van interventies en ondersteuningsstructuren.	effectstudie; critical time intervention; maatschappelijke opvang; kwaliteitsverhoging; professionalisering	Kennisprogramma Maatschappelijke Opvang	Radboudumc	lopend
-----------	---	---	--	------------	--------

Bijlage 3 Deelnemende organisaties bijeenkomst onderzoek

Aanjaagteam Verwarde Personen

Erasmus Universiteit

Fonds Psychische Gezondheid

GGD Amsterdam

GGD GHOR Nederland

Hogeschool Leiden

Hogeschool Utrecht

Landelijk Platform GGz

Lentis

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Movisie

Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie

Onderzoeksraad voor de Veiligheid

Phrenos

Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving

Talma Instituut

TNO

Trimbos Instituut

Universiteit van Amsterdam

Universiteit van Groningen

Universiteit van Tilburg

Van Everdingen ZorgConsult

Vereniging Forensisch Medisch Genootschap

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

ZonMw

Bijlage 4 Inventarisatie Kennis- en Onderzoeksagenda's

Titel	Organisaties	Looptijd	Link
Kennisagenda DJI	HDO, Afdeling Analyse, Strategie en Kennis, Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie, Opleidingsinstituut DJI, WODC, Expertisecentrum Forensische psychiatrie.	2014?	https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwJC3NPDy_XMAhXolcAKHWbnA-IQFggdMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.forca.nu%2FPortals%2FForCA%2Fkennisagenda%2520DJI%2520visie%2520en%2520werkwijze.docx&usg=AFQjCNFM0fLL9r48NBa26wQo2Xcsoc5g&sig2=FLZw_VyLZeGTN3zrTJQ9tg&cad=rja https://www.forca.nu/Portals/ForCA/Overzicht%20geprogrammeerde%20onderzoeken%20update%20oktober%202015.pdf https://www.dji.nl/contact/Wetenschappelijk-onderzoek/index.aspx
Naar een Kennisagenda voor het veld van Persoonlijkheidsstoornissen	Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissen	2012	http://kenniscentrums.nl/sites/default/files/publications/boekje_kennisagendaps.pdf
Kennisagenda depressie: aanpak volksziekte mogelijk met gezamenlijke inzet	De Depressie Vereniging	2016	http://www.depressievereniging.nl/actueel/kennisagenda-aanpak-depressie-alleen-mogelijk-met-gezamenlijke-inzet/
Strategische onderzoeksagenda Politie	Politie en politieacademie	2011	https://www.politieacademie.nl/kennisonderzoek/Lectoraten/Documents/120220%20LR%2011-182%20PA%20Strategische%20onderzoeksagenda.pdf
Strategische onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019	Politie en politieacademie	2015-2019	http://www.politiewetenschap.nl/Content/Uploads/Overige_documenten/Bijlage_1_SOANP.pdf
Onderzoek en ontwikkelagenda sociaal domein	VNG, G32, G4, NDSD	2014	https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/onderzoeks-ontwikkelagenda
Quickscan regionale kennisagenda publieke gezondheid voor het sociale domein	ZonMw, RIVM, GGD, Trimbos Instituut	2015	http://www.zonmw.nl/nl/publicaties/detail/quick-scan-regionale-kennisagenda-publieke-gezondheid-voor-het-sociaal-domein/
Onderzoeksagenda GGz: de juiste behandeling op het juiste moment	LPGGz, NVvP, GGZNederland, NIP, P3NL, V&VN	2016	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/03/02/onderzoeksagenda-ggz-de-juiste-behandeling-op-het-juiste-moment

ZonMw stimuleert gezondheids-
onderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl